

A közbeszerzések aktuális kérdései
Budapest, 2011. november 16-17.

A környezetbarát (zöld) közbeszerzés helyzete és lehetőségei az Európai Unióban

Szuppinger Péter
Regionális Környezetvédelmi Központ
Magyar Iroda

REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER

Definíció

Zöld közbeszerzésnek nevezzük az olyan közbeszerzést, amelynek során a beszerző közintézmények a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszik a környezetvédelem szempontjait, és az életciklusuk során a környezetre a lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzik a környezetbarát technológiák terjedését és a környezetbarát termékek előállítását.

Zöld közbeszerzés - elvi lehetőség vagy hasznos eszköz?

Előfeltételek

- Megfelelő törvényi szabályozás
- Megfelelő termékek és szolgáltatások jelenléte a piacon

Napjainkra ezek teljesültek

- 2004/17/EK és 2004/18/EK
- A piac, mint egységes európai uniós közbeszerzési egység, gyakorlatilag megfelelő

=> ELVI LEHETŐSÉG ADOTT

Hasznos eszköz?

- Amennyiben a lehetőséggel élnek az ajánlatkérők, a zöld közbeszerzés hasznos eszköz lehet az „Európa 2020” stratégia kiemelt céljainak megvalósításában.
 - Az EU GDP-jének 3 %-át a K+F-re kell fordítani.
 - Teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket

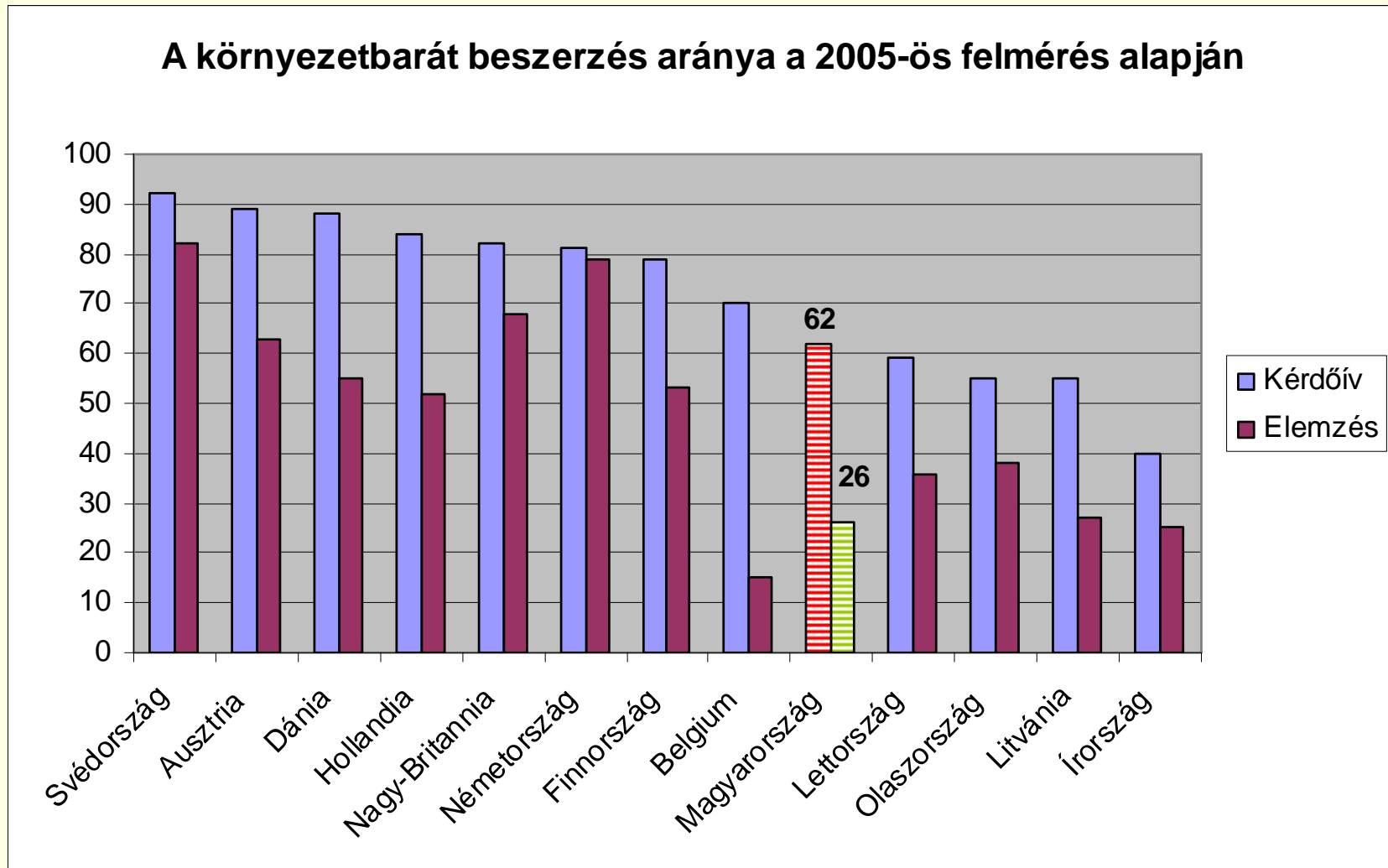
Miért hasznos eszköz?

- EU GDP 16%-a, azaz jelentős piaci tényező;
- Közintézmények, akik jó példával járhatnak elő; multiplikátor hatás;
- Ösztönzi az innovációt, a környezeti technológiák fejlődését; világpiaci előny is
- Növeli az erőforrás-hatékonyságot
- Segítheti a KKV-eket
- Közpénz elköltése, kedvező környezeti hatással

Realitás - 2005

A környezetbarát beszerzés aránya a 2005-ös felmérés alapján

Akadályok

Főbb akadályok

Előfeltételezés, hogy a környezetbarát termékek drágábbak

Kevés és/vagy nem megfelelő ismeretanyag a környezetbarát termékek és szolgáltatások kedvező hatásairól

Megfelelő környezeti szaktudás és a környezeti kritériumok meghatározásához szükséges tudás hiánya

A vezetői támogatás (pénzügyi és egyéb erőforrások) hiánya

Gyakorlati eszközök, információs anyagok hiánya

Közbeszerzést végzők oktatásának hiánya

Mi történt eddig?

Környezet-politikai dokumentum	Környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó rész	Határidő	Teljesítés	Megjegyzés
IPP (2003)	Helyzetfelmérés	2003-2004	2005	A tanulmány elérhető.
	Kézikönyv közbeszerzést végzőknek a lehetőségekről	2004	2005 2011. okt.	A kézikönyv magyarul letölthető. Felújított! (épületek, élelmezés; elektromos áram; faanyag)
	EU Cselekvési Terv	2006. december 31.	2008	Tartalma: célok lentebb
	Nemzeti Cselekvési Tervek	2006. december 31.	Mo. 2011?	Ajánlás

Mi történt eddig?

Környezetpolitikai dokumentum	Környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó rész	Határidő
17/2004 és 18/2004 EK Irányelvek	Új közbeszerzési jogi szabályozás. => Jogszabályi háttér biztosított	2006. január 31.
ETAP (2004)	Életciklus alapú költségelemzés elterjesztése	2004-től folyamatos
	Teljesítményalapú vagy funkcionális meghatározások elterjesztése, ezáltal innovatív technológiáknak lehetőség piacszerzésre	2004-től folyamatos

Mi történt eddig?

Környezet-politikai dokumentum	Környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó rész	Határidő	Teljesítés	Megjegyzés
SD (2006)	EU átlag környezetbarát közbeszerzésben elérje a 2005-ös felmérés szerint legjobban teljesítő országok szintjét	2010	???	Ezek a 2005-ben készített tanulmányban ún. GREEN-7 országok, ahol <u>az ajánlati dokumentációk</u> min. 50%-a tartalmaz zöld szempontot
SCP (2008)	Communication on GPP – Közlemény a környezetbarát közbeszerzésről	2010	???	50% zöld beszerzés (<u>szerződés</u>), értékben és darabszámban egyaránt;
Roadmap to a resource efficient Europe (2011)	„Strengthen the requirements on GPP...”	2012-től folyamatos		

Mi történt eddig?

(Környezet)- politikai dokumentum	Környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó rész
Európa 2020 COM(2010) 2020	<p>„Innovatív Unió” kiemelt kezdeményezés: közbeszerzés kiemelt keresletoldali politika, környezetbarát gyártási módszerek ösztönzése</p> <p>„Erőforrás-hatékony Európa” kiemelt kezdeményezés: piaci alapú eszközök alkalmazása: a környezetbarát közbeszerzés szélesebb körű használatának ösztönzése => termelési és fogyasztási módszerek megváltoztatása</p> <p>„Iparpolitika a globalizáció korában” kiemelt kezdeményezés: korszerűsített közbeszerzés: a kevesebb természeti erőforrást felhasználó technológiák és termelési módszerek ösztönzése</p>

Eredmények nemzeti szinten

- Nemzeti Cselekvési Tervek jelen állapot szerint:
 - 20 országban elfogadott NCST vagy annak megfelelő dokumentum (Németország nem, Csehország: ETAP és SCP keretében)
 - 3 országban a terv elfogadás alatt (Mo.)
 - 4 országban munkacsoporti fázisban

Tartalmuk, céljaik, prioritásaik sok mindenben eltérőek.

Példa- indikátorok és célok

	Magyarország	Nagy- Br.	Litvánia	Lengyelország
Indikátor	Zöld <u>ajánlati felhívások</u> aránya	<u>Hatás- indikátorok</u>	Zöld <u>szerződések</u> aránya	Zöld <u>szerződések</u> aránya
Célok	Különböző célszámok termékcsoportonként és szektoronként közp. közb. 80-100%, összes közb. 45-90%	Kapcsolódás FF célokhoz; 25% hulladék- csökkenés, karbon- semlegesség stb.	2008 10% 2009 15% 2010 20 % 2011 25%	Konkrét, számszerűsített célok nem kerültek meghatározásra, csak „növekedés”.

Mi történt eddig? - Ökocímke revízió

- Az Európai Unió egyik fő törekvése a környezetbarát termék védjegyek közbeszerzési eljárásokban történő szélesebb körű alkalmazásának előmozdítása.
- Ennek érdekében az Európai Unió egy átfogó tanulmányban értékelte az európai ökocímket és megszületett az új jogi szabályozás => 66/2010/EK rendelet az uniós ökocímkeről

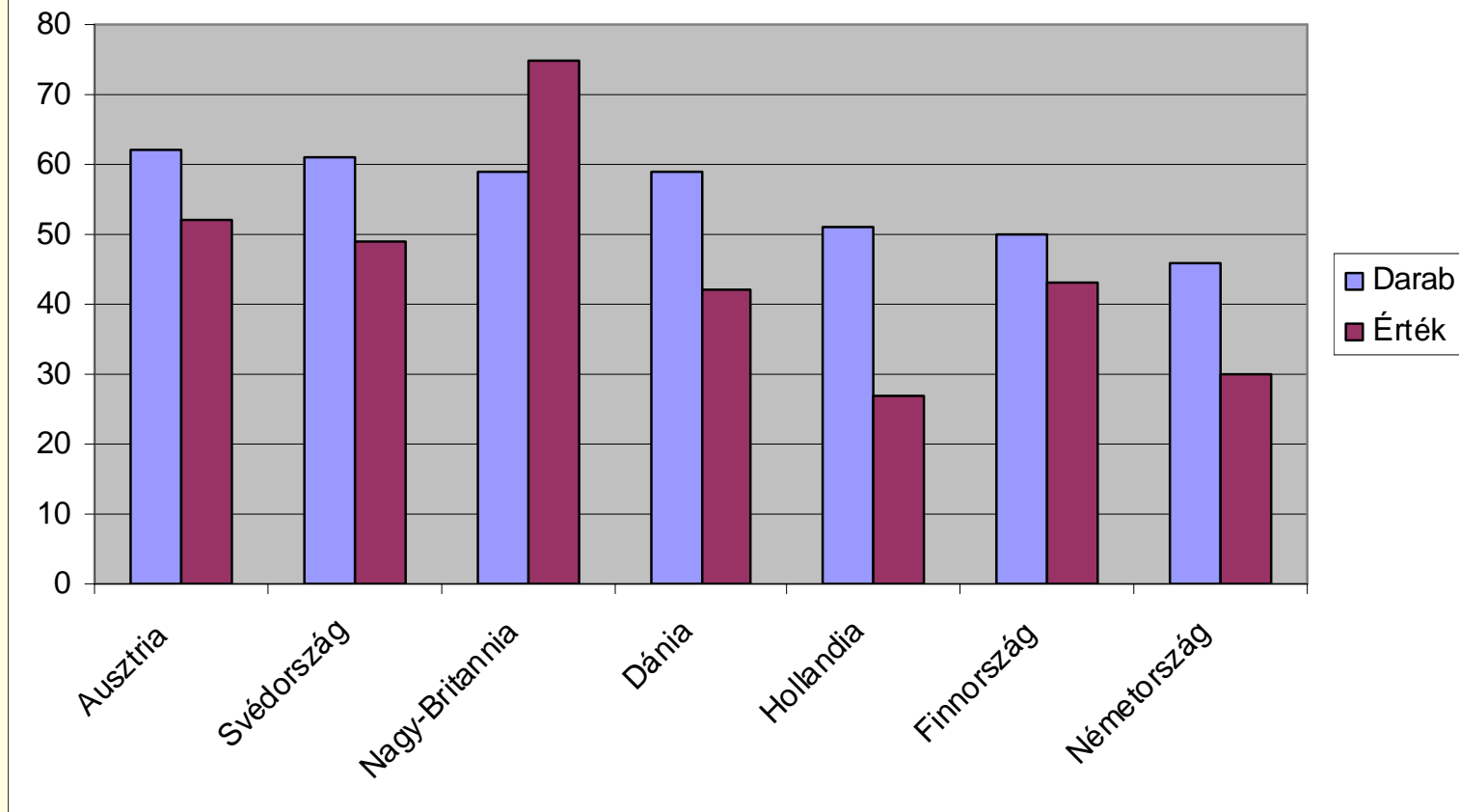
Akadályok - megoldások

Főbb akadályok	Lehetséges megoldások
Előfeltételezés, hogy a környezetbarát termékek drágábbak	Információk az élelciklus alapú költségelemzésről
Kevés és/vagy nem megfelelő ismeretanyag a környezetbarát termékek és szolgáltatások kedvező hatásairól	A jó példák és a tapasztalatok szervezett alapon történő cseréje
Megfelelő környezeti szaktudás és a környezeti kritériumok meghatározásához szükséges tudás hiánya	Ökocímkék kritériumainak használata
A vezetői támogatás (pénzügyi és egyéb erőforrások) hiánya	Nemzeti Cselekvési Terv => politikai elkötelezettség kormányzati szinten, példamutatás
Gyakorlati eszközök, információs anyagok hiánya	Zöld közbeszerzés Eszköztár (2008)
Közbeszerzést végzők oktatásának hiánya	Nemzeti Cselekvési tervek tartalmazzanak tréning elemeket

2008-as felmérés

Zöld közbeszerzés aránya a GREEN-7 országokban a 2008-as felmérés alapján, %-os értékek

Hogyan tovább?

Az Európai Unióban 2003 óta kiemelt terület a közbeszerzések zöldítése, környezetpolitikai és már stratégiai szinten is több dokumentum alátámasztja fontosságát. Gyakorlati megvalósításhoz egyre több eszköz és tapasztalat áll rendelkezésre, a célok ambíciózusak, DE Országok közötti különbségek egyelőre nagyok, majdhogynem a korábbi különbségek élnek tovább!

Hogyan tovább?

2012-ben az EU tanulmányt készített, amely a GPP Közlemény megújítását célozza.

A 2011-es felmérés alapján helyzetkép=>

- Érdemes –e további erőfeszítéseket tenni?
- ha igen mik legyenek ezek?
- Kötelező GPP?
- Szociális szempontok? (fair trade, munkajog, egészség stb.)

Következtetés - Magyarország

Nemzeti Cselekvési Terv => **három jelentősebb hatással lehet az ajánlatkérői oldal szereplőire:**

- A központosított közbeszerzés rendszerében megjelennek a környezetbarát termékek.
- Több gyakorlati segítség a környezetbarát közbeszerzés megvalósításához.
- A piacon egyre több, környezeti szempontból egyre jobban teljesítő termék és szolgáltatás megjelenése.

Következtetés - Magyarország

Nemzeti Cselekvési Terv => **három jelentősebb hatással lesz az ajánlattevői oldal szereplőire:**

- A központosított közbeszerzés rendszerében jogszabályban előírt feltételekkel megjelenhetnek a környezetbarát szempontok.
- Környezetvédelmi kritériumok megjelenése egyéb ajánlatkérőknél is egyre növekvő mértékben várhatók (gyakran ökocimkés!).
- Az ajánlatkérői oldalon elvileg nagyobb fogadókészség jelentkezhethet innovatív, környezetbarát termékek és megoldások iránt.

Köszönöm a
figyelmet! ☺

Kapcsolattartás:

tel: (36-26) 504 076

fax: (36-26) 302 137

email: coh@rec.org

<http://www.rec.hu>

REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER